

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Q. 1. Quænam opera sunt vetita diebus Festis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

Dei pertinet. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Præceptum servandi Festa non obligat sub mortali, sepositò scandalò, si absit contemptus.*

Q. I. *Quanam opera sunt vetita diebus Festis?*

Resp. I. Prohibentur omnia opera servilia, exceptis iis, quæ jure aut consuetudine legitima sunt permessa, ut coquere cibos, aut alia id genus ob necessitatem, cap. 3. de Feriis. Opera autem servilia dicuntur opera corporalia, quæ ad necessitatem, vel commodum corporis, aut aliquid corporale, à servis, aut mercenariis exerceri solent, videlicet omnia opera artium mechanicorum, & ruralia, ut fabricare, suere, arare, &c. Quibus opponuntur opera liberalia, quæ ad animum excolendum spectant, ideòque digna homine libero, ut legere, scribere, docere, &c. *Nullius spiritualis actus exercitium est contra observantiam Sabbati, puta si quis doceat verbò, vel scriptò.* ait S. Thom. 2. 2. q. 122. a. 4. ad 3.

Porro quando opus est verè servile, non refert, utrum fiat ex recreatione, an ex lucro; quia intentio operantis non mutat naturam operis. Deinde operari spe lucri commune est omnibus. *Opera autem, in quantum sunt communia & servis & liberis,*

beris, servilia non dicuntur. ait. S. Thom. *ibid.*

Not. Venatio & piscatio sunt opeta servilia: nam sunt actiones corporales, per se, & primariò ordinatæ ad utilitatem corporis, & ad aliquod opus corporeum, scilicet ad captionem, & occisionem ferarum, & piscium. Idem dicitur de opere pingendi, cum sit opus corporale immediatè ordinatum ad artefactum sensibile assimilandum rei veræ, soleatque à mercenariis, seu iis, qui lucrum ex arte quærunt, fieri. Et in Conc. Meldensi an. 845. expressè prohibentur pictura, & venatio. De piscatione constat ex *cap. 3. de Feriis*, ubi specialiter sub certo onere conceditur facultas haledia piscandi ob necessitatem. Scribere verò, & pulsare Instrumenta Musica non sunt servilia; nam scriptio ordinatur ad animum instruendum; cum sit quædam locutio permanens, ex se ordinata ad conceptus mentis declarandos, seu ad instruendam mentem propriam, vel alienam: pulsatio autem Instrumenti Musici ordinatur ad delectationem animi. Idem multi dicunt de transcriptione, tum quia per se ordinatur ad mentem instruendam, & exprimendos animi conceptus, tum quia transcribere nil aliud est, quàm scribere, quod alius vel ipse transcriptor permanenter locutus est. Aliud est de impressione, namque ad eam immediatè, ac per se con-

currunt, ad instruendam mentem non deserviunt, sed ad efficiendum quoddam artefactum corporale, seu sensibile.

Quamvis autem itineratio, si præcisè consideretur, ut est processus ab uno loco ad alium, sive pedibus, sive equo, aut rhedâ, non sit opus servile, cum hoc sit naturale, & commune omnibus: tamen servile est ducere Jumentum, currum, aut navigium mercibus onustum, item imponere onera, ea tollere, & alia hujusmodi. Quare non licet vectoribus iter die Festo inchoare, quamvis continuatio itineris ante Festum suscepti iis permittatur, vel ob publicam necessitatem, vel ob damnum, quod paterentur ex mora.

Resp. II. Cap. 1. & ult. de Feriis & Pii V. constit. Cum Primum. Vetita sunt insuper 1. Opera judicialia, seu forensia, quæ cum aliquo strepitu fiunt, hoc est, actiones, quæ ad decisionem causarum spectant, ut Reum citare, testes examinare, formare processum, exigere juramentum judiciale, exhibere instrumenta, proferre, aut exequi sententiam, &c. Hæc enim strepitum judicalem continent. 2. Mercatus, nundinæ, & celebratio contractuum, ita ut non liceat die Festo negotiari etiam privatim, inire contractus permutationis, emptionis, locationis, &c. quia intelliguntur nomine mercatus; nisi ex consuetudine approbata, aut ex justa ac necessaria causa

causa excusentur. Ratio prohibitionis horum operum est, quia animum multum distrahunt, & avocant à rebus divinis, ad quas Festa destinantur, atque ut animus his expeditus possit Dei obsequio, & piis operibus vacare.

Violatio autem hujus prohibitionis est ex genere suo mortalis, cum pertineat ad Religionem, & ordinetur ad finem gravissimum, qui est Dei cultus. Hinc est mortale duas horas, sive continenter, sive interruptè laborare, nam est tempus notabile. Imò non pauci docent, laborem unius horæ esse mortalem, præsertim si opus sit valde servile, & defatigans. Ita *Azor, Reginald, Bonac, Grandin, &c.* Opus tamen servile potest esse veniale ex brevitate temporis. In mercatu verò, & præsertim in placito materiæ quantitas non solum ex quantitate temporis, sed etiam ex qualitate operis desumitur. Sic brevis agitatio litis in re magni momenti, & prolatio sententiæ est gravis culpa.

Resp III. Choreæ, saltationes, & theatri ludi diebus præsertim Festis damnantur à SS. Patribus, & prohibentur à multis Conciliis; tum quia retrahunt à divino cultu, & piis operibus, quibus dies Festi specialiter destinati sunt: tum quia sunt ordinariè multis præsertim juvenibus & puellis occasio peccandi; nam in Choreis ex mutuo aspectu, colloquio, manuum con-

tractu, Instrumentis Musicis, & mutuo sibi invicem placendi desiderio valde commovetur concupiscentia ad libidinem, excitantur turpes cogitationes, & cupiditates, veneræque delectationes, & excitatæ facillè admittuntur. Item à multis Episcopis, & Principibus meritò vetitum est, ne Caupones, vel alii tempore divini Officii, & concionis, loci incolas ad potandum, vel ludendum recipiant. Hocque per se malum est, cum sit cooperari violationi Festorum, ac scandalo, & præbere facultatem peccandi.

Q. 2. Quanam cause excusant ab obligatione omittendi opus servile, vel forense, aut contractum?

Resp. Sequentes. 1. Necessitas propria, vel aliena, spiritualis, vel corporalis, quæ præverti non potuit, ut cum sine gravi damno opus aliquod omitti, aut differri nequit. Ex Mat. 12 & *cap. ult. de Feriis*. Sic excusantur 1. Pauperes clam die Festo sine scandalo laborantes, auditò Officiò, quando aliter se, & familiam sustentare nequeunt. 2. Famuli & ancillæ jussu Dominorum laborantes, si omittere non possint sine gravi damno, nec ad id cogantur in contemptum Legis, vel Religionis. Si tamen id frequenter contingat, eos deserere debent, ut monet Suarez. 3. Instauratores